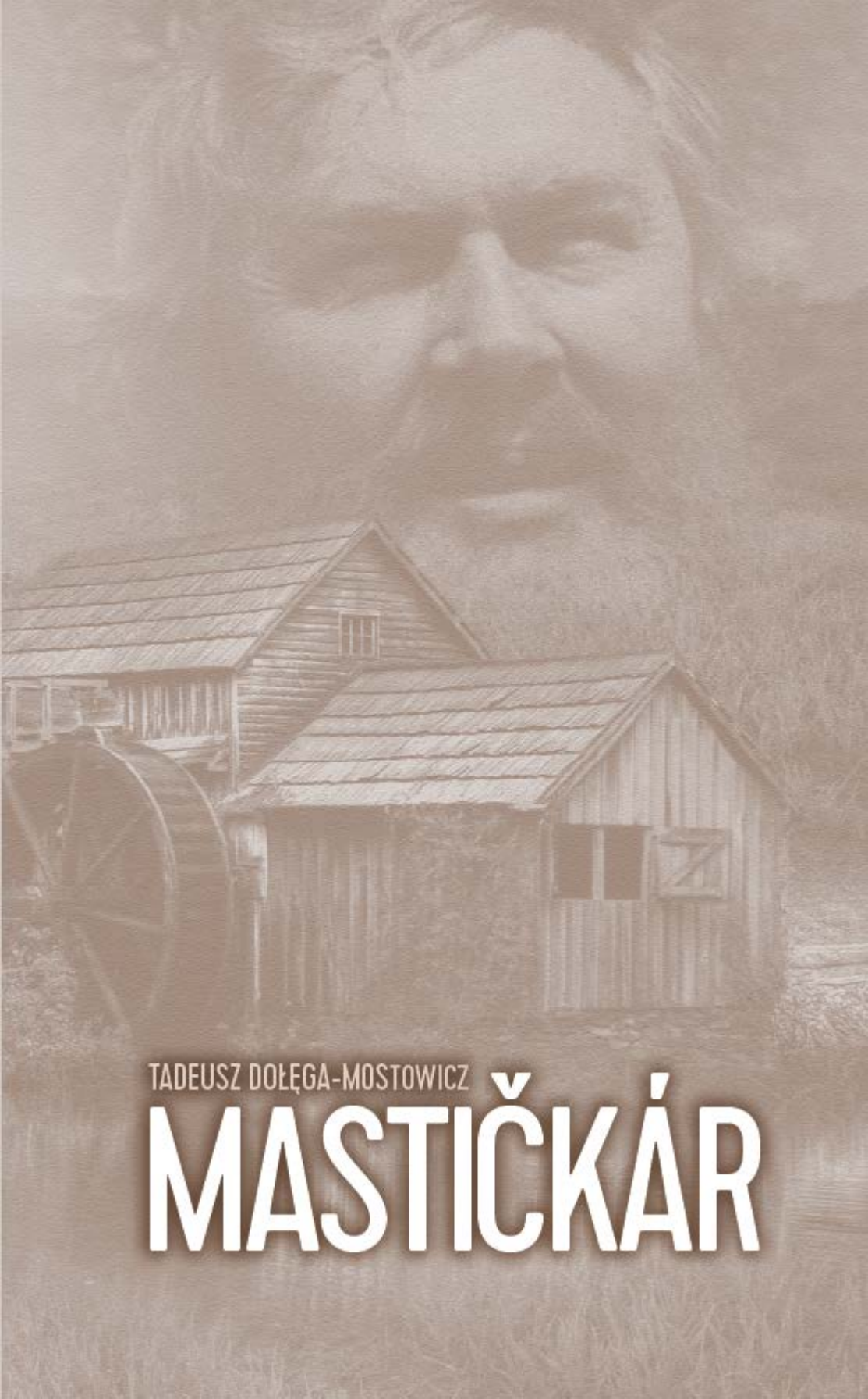

TŘEŠŤ DOŘEŇA - MOSTOWICE

MASTIČKÁŘ

TADEUSZ DOŁĘGA-MOSTOWICZ

MASTIČKÁR

Preložené z poľského originálu
Tadeusz Dolega Mosztowicz: Znachor
Prvé vydanie

© Tadeusz Dołęga-Mostowicz

Všetky práva vyhradené vrátane práva na reprodukovanie
celku alebo časti v akejkoľvek forme.

Slovak Edition © Citadella, 2017

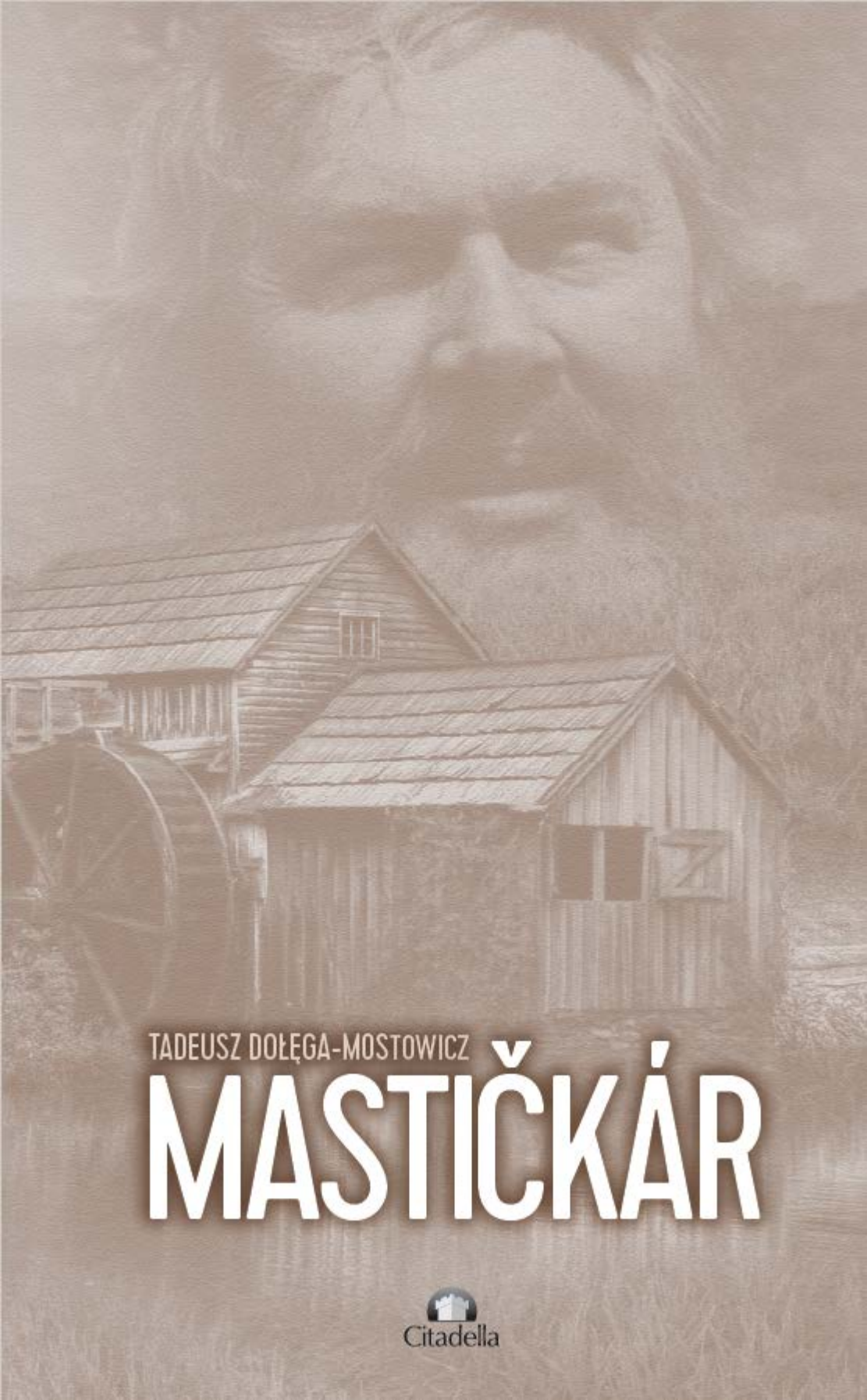
Translation © Mgr. Olga Hrdličková, 2017

Jazyková redaktorka: Zuzana Ruttkayová

Obálka a grafická úprava: Citadella

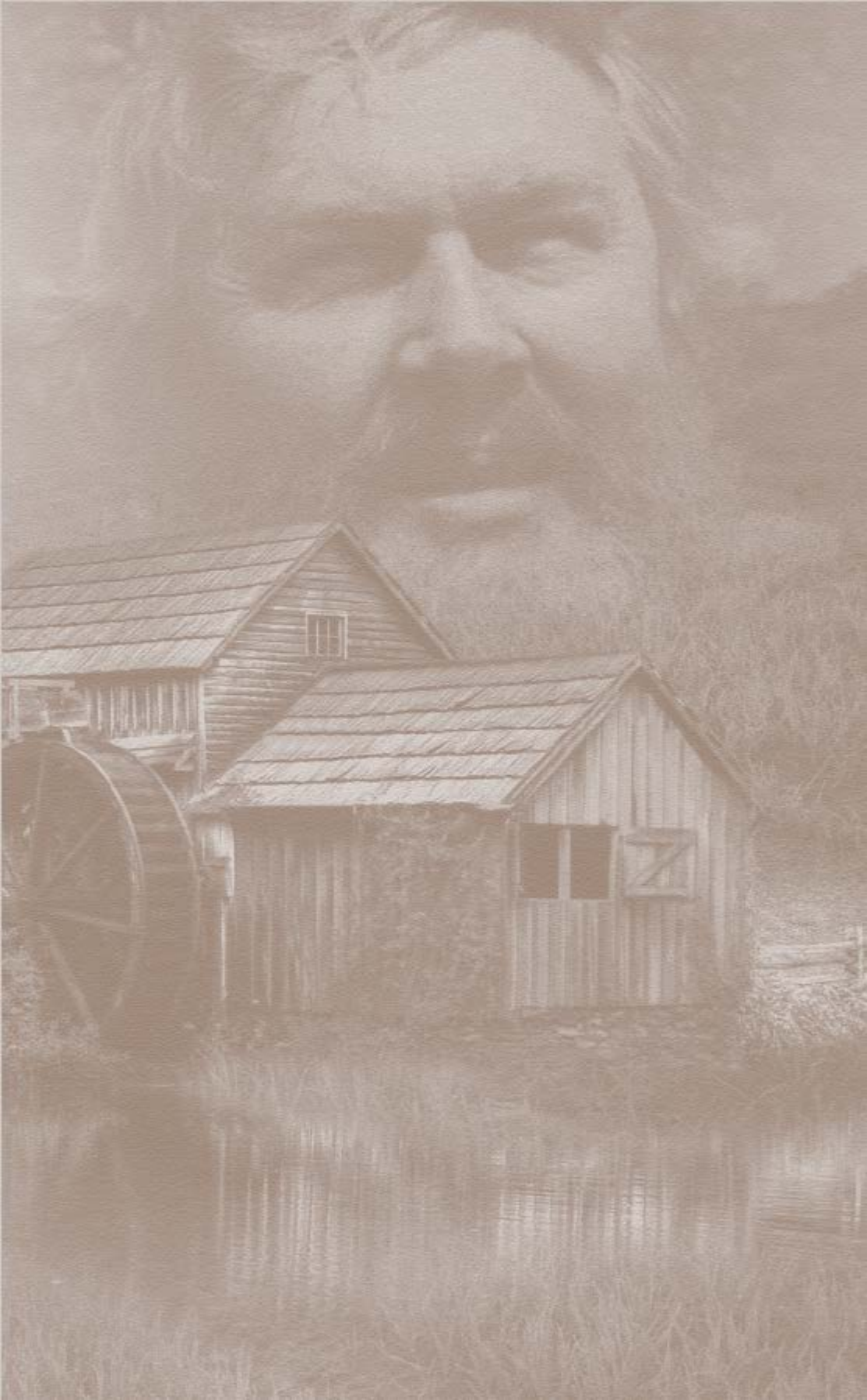
Vydalo vydavateľstvo Citadella v roku 2017.

ISBN 978-80-8182-076-2

TADEUSZ DOŁĘGA-MOSTOWICZ

MASTIČKÁR

I. KAPITOLA

V operačnej sále bolo hrobové ticho, len občas ho narúšal krátky ostrý štrngot chirurgických nástrojov na sklenej doske. Vo vzduchu, zohriatom na tridsaťsedem stupňov Celzia, sa vznášala sladkastá vôňa chloroformu a ostrý pach krvi, čo prenikal cez masky a naplňal pľúca neznesiteľnou zmesou.

Jedna z ošetrovateliek omdlela v kúte operačnej sály, no nikto z prítomných nemohol odísť od operačného stola a pomôcť jej. Traja asistujúci lekári nespúšťali zrak z otvorenej červenej dutiny, nad ktorou sa pomaly, akoby nemotorne pohybovali veľké, hrubé ruky profesora Wilczura.

Každý, i ten najmenší pohyb týchto rúk bolo treba okamžite pochopiť. V každom blysnutí oka sponad masky bol zrozumiteľný príkaz pre asistentov a oni ho v mihu splnili. Veď tu nešlo iba o život pacienta, ale o niečo oveľa dôležitejšie, o úspech tejto ťažkej operácie, ktorá sa mohla stať novým, veľkým triumfom chirurgie a získať ešte väčšiu slávu nie iba profesorovi, nie iba jeho ústavu a žiakom, ale celej poľskej vede.

Profesor Wilczur operoval srdce. Držal ho v ľavej dlani a neúnavne ho masíroval rytmickým pohybom prstov, keďže stále slablo. Cez tenké gumené rukavice cítil každý záchvev, každý ľahký žblnkot, a keď vypovedúvalo poslušnosť, neúnavnými prstami ho nútil do práce. Operácia trvala už dlho...

Doktor Marczewski, ktorý bdel nad pulzom, už šiesty raz vpíchoval pacientovi pod kožu injekciu.

V pravej ruke profesora Wilczura sa každú chvíľu blýskali nástroje v krátkych pohyboch. Život tohto človeka bolo možné zachrániť. Len aby vydržal ešte osem – deväť minút!

„A predsa sa nikto z nich neodvážil!“ s uspokojením a pýchou rozmýšľal profesor.

Veru nikto, ani jeden chirurg v Londýne, Paríži, Berlíne či vo Viedni. Priviezli ho do Varšavy, zriekajúc sa tak slávy a obrovského úspechu. A predsa je niečo dôležitejšie ako tento úspech, ako budovanie nového pavilónu ústavu. Je to cesta Beáty s dcérkou na Kanárske ostrovy. Na celú zimu. Ťažko bude bez nich, ale bude to pre ne výborné. Beátine nervy v poslednom čase...

Šedivoružový vankúš pľúc sa vydul spastickým výdychom a náhle sa skrčil. Raz, dva, tri razy. V očiach všetkých prítomných sa zjavilo zdesenie. Bolo počuť tichý sykot kyslíka a ihla s injekciou opäť vnikla chorému pod kožu.

Hrubé, ale citlivé profesorove prsty sa rytmicky zvierali a otvárali.

Ešte pár sekúnd a rana je čistá. Tenučká chirurgická niť mala teraz ukončiť dielo. Jeden, druhý, tretí steh. Bolo to priam neuveriteľné, aké presné sú tieto mocné ruky! Opatrne umiestnil srdce a chvíľu naň skúmavo pozeral. Vzdúvalo sa

a zmenšovalo nerovnomerne, ale nebezpečenstvo už pominulo. Vystrel sa a dal znamenie. Doktor Skórzeň stiahol vypílenú časť hrudného koša. Ešte pár potrebných zákrokov a profesor si vydýchol. Dal niekoľko príkazov a vošiel do šatne. Ostatné už dokončia asistenti. Plne im dôveroval.

S rozkošou vdýchol čerstvý vzduch, sňal masku, rukavice, zakrvavenú zásteru, plášť a pretiahol sa. Hodiny ukazovali dve hodiny tridsaťpäť minút. Opäť príde neskoro na obed. A to ešte v takýto deň! Beáta určite vie, aká dôležitá je preňho táto operácia, ale väčším oneskorením v takýto deň jej môže pripraviť nepríjemnosť. Keď ráno odchádzal z domu, úmyselne nedal na seba poznať, že nezabudol na ôsme výročie ich sobáša. Ale Beáta vedela, že zabudnúť nemohol. Každý rok v tento deň dostávala od manžela nejaký pekný dar. Rok čo rok krajší, rok čo rok drahší, úmerne tomu, ako rástla jeho sláva a majetok. I teraz je v jeho pracovni pripravený. Kožušník ho priniesol ráno...

Profesor sa ponáhľal a rýchle sa preobliekol. Musel ešte zísť k dvom chorým na druhom poschodí a k pacientovi, ktorého práve dooperoval. Doktor Skórzeň, ktorý mal s ním službu, krátko referoval:

– Teplota tridsaťšesť tri, tlak stoštrnásť, pulz veľmi slabý s ľahkou arytmiou, šesťdesiat až šesťdesiatšesť.

– Vďaka Bohu, – usmial sa naňho profesor.

Mladý lekár pozrel pohľadom plným úcty a obdivu na svojho šéfa. Doktor Skórzeň bol jeho poslucháčom ešte na univerzite. Pomáhal mu pri príprave a zhromažďovaní materiálov pre jeho vedecké diela, kým si profesor otvoril vlastný ústav a nemocnicu. Doktor Skórzeň tu našiel uplatnenie, dobrú prácu i plat. Možno v duchu zazlieval šéfovi, že sa zriekol tak náhle

vedeckých ambícií, že zanechal prednášky na univerzite a zameriaval sa vo vlastnej nemocnici na zarábanie peňazí. Ale nevážil si ho preto menej. Vedel predsa, ako aj všetci vo Varšave, že profesor to nerobil iba pre seba, že pracoval obetavo, že nikdy nezaváhal a vzal na seba zodpovednosť, a často urobil i také nemožné operácie ako dnes.

– Pán profesor, ste génius, – povedal presvedčivo.

Profesor Wilczur sa zasmial svojím hlbokým dobrosrdečným smiechom, ktorý jeho pacientov naplňal pokojom a nádejou.

– Len nezveličovať, pán kolega, len nezveličovať! Aj vy sa dopracujete k takýmto úspechom, ale priznám sa, že som spokojný. V každom prípade mi zavolajte. Usudzujem, že sa obídete i bez mojej pomoci. I ja by som zavolať, ale mám dnes doma oslavu. Určite už z domu volali do ústavu, že sa obed pripiekol...

Profesor sa nemýlil.

V jeho pracovni medzitým už niekoľko ráz zvonil telefón.

– Ráďte poprosiť pána profesora, – hovoril sluha, – aby sa čím skôr vrátil domov.

– Pán profesor operuje, – zakaždým mu rovnako flegmaticky odpovedala tajomníčka, slečna Janowiczówna.

– Čože tak útočia, doparoma? – opýtal sa hlavný lekár, doktor Dobraniecki, vchádzajúc do pracovne.

Slečna Janowiczówna krútila valcom na písacom stroji a, vyťahujúc ukončený list, povedala:

– Dnes je výročie sobáša pána profesora. Zabudli ste, pán doktor? Máte predsa pozvánku na domáci večierok.

– Och, skutočne! Dúfam, že to bude dobrá zábava... Ako vždy výborná hudba, dobrá večera a najlepšia spoločnosť.

– Zabudli ste, napodiv, na pekné ženy, – podotkla ironicky.

– Nezabudol som. Ved' ak tam budete vy... – odsekol.

Tajomníčke na chudé líca vystúpila červeň.

– Málo vtipné, – mykla plecami.

– Keby som bola hoci i najkrajšia, nečakala by som na váš obdiv.

Slečna Janowiczówna nemala rada Dobranieckeho. Páčil sa jej ako muž, lebo s orlím nosom a vysokým čelom bol naozaj veľmi pekný, a vedela, že je výborným chirurgom, ved' sám profesor mu zveroval najkomplikovanejšie operácie a pomohol mu k vymenovaniu za docenta. Pokladala ho však za studeného karieristu, číhajúceho na bohatú nevestu, a okrem toho neverila, že je úprimný k profesorovi, ktorému predsa vďačil za všetko. Dobraniecki bol dosť bystrý, aby to vycítil. A pretože sa nechcel vystavovať riziku, že by mu mohol ktokoľvek a v čomkoľvek uškodiť, ozval sa zmierlivo, ukazujúc na škatuľu, ktorá stála na písacom stole:

– Tak už ste zabalili nový kožuch? Pozriem sa, kožuch od Porajského.

– Nech sa páči, pozrite sa. Čierny sobol'.

– Ihá... ihá. Dobre sa má pani Beáta. – Pokýval hlavou a dodal:

– Aspoň po materiálnej stránke.

– Čo tým myslíte, pán doktor?

– Nič.

– Môžete sa hanbiť, – vybuchla. – Takého milujúceho manžela by jej mohla závidieť každá žena.

– Určite.

Slečna Janowiczówna zlostne naňho zazrela.

– Má všetko, o čom žena môže snívať! Je krásna, má rozkošnú dcérku, slávneho a všeobecne uznávaného muža, ktorý

pracuje dňom i nocou, aby jej zabezpečil pohodlie. A ubezpečujem vás, pán doktor, že ona to vie oceniť!

– Nechcem vám odporovať, – pokýval súhlasne hlavou, – ale viem, že ženy si cenia...

Nedokončil vetu, pretože do pracovne vběhol doktor Bang.

– Prekvapujúce! – volal.

– Podarilo sa! Bude žiť! – a nadšene sa rozhovoril o operácii, pri ktorej asistoval.

– Len náš profesor sa mohol na to podujat! Ukázal, čo vie, – povedala slečna Janowiczówna.

– No, no, nepreháňajme, – ohlásil sa doktor Dobraniecki.

– História pozná celý rad úspešných operácií srdca. Dokonca aj história našej medicíny.

Varšavský chirurg doktor Krajewski si získal svetovú slávu práve takou istou operáciou. A to odvtedy uplynulo už vari tridsať rokov!

V pracovni sa zišlo ešte zopár osôb ústavného personálu. Keď sa po chvíli zjavil profesor, zasypali ho gratuláciami.

Počúval ich s úsmevom uspokojenia na veľkej červenej tvári, ale podchvíľou pozeral na hodinky. Prešlo veru ešte plných dvadsať minút, kým sa ocitol na ulici vo svojom veľkom čiernom aute.

– Domov! – prikázal krátko šoférovi a pohodlne sa usadil.

Únava rýchlo mizla. Bol zdravý a silný, a keďže bol tučný, vyzeral trochu starší, hoci mal len štyridsaťtri rokov. Cítil sa takmer ešte mladý. Niekedy ako chlapec. Keď s dcérou Mariolou váľal kotrmelce a hral sa na skrývačku, bolo to príjemné nielen jej, ale aj jemu.

Beáta to nevedela pochopiť, a keď naňho v takých chvíľach pozerala, mala v očiach niečo ako zahanbenie a obavu.

– Rafael, – hovorila, – čo keby ťa náhodou niekto videl?!

– Možno by ma ihneď angažoval do cirkusu, – odpovedal so smiechom.

V skutočnosti ho takéto výčitky trochu mrzeli. Beáta bola nepochybne najlepšou ženou na svete. Určite ho milovala. No prečo voči nemu prejavovala takú zbytočnú úctivosť, ba až akúsi plachosť? V prvých rokoch sa domnieval, že sa ho bojí, a robil všetko možné, aby sa jej priblížil. Rozprával o sebe najkomickejšie príhody, zdôveroval sa jej so všetkými svojimi chybami, študentskými zážitkami a usiloval sa jej vyhnať z hlavy najmenšiu obavu, že nie sú seberovní. Naopak, na každom kroku zdôrazňoval, že žije len pre ňu, len pre ňu pracuje a len s ňou je šťastný. Napokon, bola to aj číra pravda.

Miloval Beátu vrele a vedel, že aj ona sa mu odpláca takou istou láskou, hoci tichou a menej výbušnou. Bola jemná ako kvet a vždy mala preňho úsmev a dobré slovo. A bol by si namýšľal, že inou ani nevie byť, keby ju neraz, keď bola v kruhu mládeže a nevedela, že ju pozoruje, nebol videl veľmi veselú, podchvíľou vybuchujúcu v hlasný smiech, žartovnú a koketnú. Aj na hlavu sa staval, aby ju presvedčil, že je taký istý, ale nie lepší ako iní, že je schopný aj bezstarostnej zábavy. No zbytočne. Ona zostávala v jeho spoločnosti tichá a plachá. Postupne sa s tým vyrovnal a tešil sa zo svojho nekonečného šťastia.

A takto prišlo ôsme výročie ich sobáša, ôsme výročie ich spoločného života, nezmúteného ani najmenšou hádkou alebo hoci len tieňom nedôvery, zato však veľa rás rozjasneného tisícami chvíľ a hodín radosti, maznania a zdôverovania sa...

Zdôverovania sa... V skutočnosti sa zdôveroval len on sám so svojimi citmi, myšlienkami a plánmi. Beáta to nerobila, alebo jej vnútorný život bol priveľmi jednoduchý, priveľmi priamy...

Možno až priveľmi... A Wilczur si vynadal za tento výraz: priveľmi jednoduchý. Báł sa, že Beáte ubližuje, že jej krivdí, keď takto o nej zmyšľá. No ak to bola pravda... A srdce mu zovrelo.

„Ohlušujem ju,“ hovorieval si v duchu, „opíjam ju samým sebou. Je veľmi inteligentná a veľmi jemná. Odtiaľ pramevní podráždenosť a obava, aby mi neukázala, že jej starosti sú drobné, každodenné a jednoduché.“

Keď dospel k tomuto záveru, usiloval sa vynahradiť jej krivdiacu nerovnosť. S najväčšou pozornosťou a záujmom vnikal do domácich podrobností, zaujímal sa o jej šaty, voňavky, zachytával každé jej slovo a rozoberal ho s takým záujmom, ako by išlo o niečo skutočne dôležité. Bol presvedčený, že šťastie musí ošetrovať s nekonečnou starostlivosťou. Hodiny, keď sa odtrhol od práce, zasvätil Beáte a usiloval sa ich naplniť najintenzívnejším obsahom a najväčším teplom.

Auto zostalo pred peknou bielou vilou, ak nie najkrajšou v Orgovánovej aleji, v jednej z najelegantnejších varšavských štvrtí.

Profesor Wilczur vyskočil ani nečakal, kým mu šofér otvorí dvere, vzal mu z rúk škatuľu s kožuchom, dar pre Beátu, rýchlo prebehol po chodníku, vlastným kľúčom otvoril dvere a zavrel ich za sebou čo najtichšie. Chcel Beátu prekvapiť.

V predsieni však našiel Branislava a starú gazdinú Michalovú. Beáta sa zrejme hnevá, že prišiel neskoro. Obaja mali tváre pretiahnuté a zjavne čakali naňho. Profesorovi to prekrížilo plán, preto im pohybom ruky naznačil, aby sa vytratil.

Branislav sa jednako ohlásil:

– Pán profesor...

– Psst!... – prerušil ho Wilczur a mraštiac obočie, doložil šeptom:

– Vezmi kabát!

Wilczur rýchlo otvoril škatuľu, vytiahol z nej pekný kožuch z čierneho soboľa s dlhou hodvábnou srstou, prehodil si ho cez plecia, na hlavu si komicky strčil čiapku s dvoma smiešne visiacimi chvostíkmi, ruky vsunul do mufu a s úsmevom sa pozrel do zrkadla. Vyzeral smiešne.

Hodil okom na služobníctvo, aby ich rozveselil, no v ich pohľade videl iba pohoršenie. „Hlupáci,“ pomyslel si.

– Pán profesor... – začal znova Branislav a Michalová prešlapovala na mieste.

– Mlčte, doparoma! – zašepkal a otvoril dvere do jedálne.

Myslel, že Beátu s dcérkou nájde v ružovej alebo v manželkinej izbe. Prešiel cez spáľňu, cez manželkinu aj detskú izbu. Neboli tam. Vrátil sa a nazrel do pracovne. Aj tam bolo prázdno. V jedálni, na stole vyzdobenom kvetmi, bolo prestreté pre dve osoby lesknúcim sa porcelánom a krištálom. Dcéra Mariola s miss Thoreleed, vychovávateľkou, večerila skôr. V otvorených dverách do jedálne stála teraz služobná. Tvár mala uplakanú, oči opuchnuté.

– Kde je manželka? – opýtal sa jej znepokojený.

Michalová miesto odpovede vybuchla v plač.

– Čo je? Čo sa stalo? – zvolal a hrdlo sa mu stiahlo predtuchou nešťastia.

Gazdiná a Branislav vkĺzli ticho do jedálne a mlčky stáli. Pozeral na nich zdeseným pohľadom a zúfale vykrikol:

– Kde je manželka?

Náhle sa mu pohľad zastavil na stole. A tam, opretý o krištálovú vázu, bol list. Bledobelasá obálka so striebornými kvietkami. Srdce sa mu prudko zovrelo a hlava sa mu zakrútila. Ešte vždy nič nechápal. Ešte vždy nič nevedel. Natiahol ruku a vzal

list. Zdal sa mu studený a mŕtvy. Chvíľu ho držal v prstoch. Na obálke so svojou adresou poznal Beátino charakteristické písmo. Veľké hranaté písmená.

Otvoril list a začal čítať:

Drahý Rafael! Neviem či mi niekedy odpustíš, že odchádzam...

Slová sa mu roztancovali pred očami. Plúcami sa nedostalo vzduchu a na čelo mu vystúpili kvapky potu.

– Kde je?! – skríkol priškrteným hlasom. – Kde je?! – a pozrel dokola s neprítomným pohľadom.

– Pani odcestovala. Aj so slečinkou, – zamrmlala ticho gazdiná.

– Klameš! – zreval Wilczur.

– To nie je pravda!

– Sám som objednával taxík, – prisvedčil rozhodným hlasom Branislav a po chvíli dodal:

– Aj kufre som niesol. Dva...

Profesor sa vytackal vedľa do pracovne, zamkol za sebou dvere a oprel sa o ne. Pokúšal sa čítať list ďalej, ale uplynulo hodne času, kým sa natoľko ovládol, že rozumel, čo je v ňom.

List znel:

Neviem, či mi niekedy odpustíš, že odchádzam. Robím zle, keď sa Ti odplácam takou krivdou za Tvoju veľkú dobrotu, na ktorú nikdy nezabudnem. Ale dlhšie som už nemohla ostať. Prisahám Ti, že som mala len jediné východisko – smrť. Som však iba slabá žena. Nevedela som sa na to odhodlať, i keď som už niekoľko mesiacov bojovala s touto myšlienkou. Možno nikdy nebudem šťastná, možno nikdy nebudem mať pokoj.

Píšem takto rozhárané, lebo len ťažko sa viem sústrediť na myšlienky. Dnes je výročie nášho sobáša. Viem, že si mi prichystal, drahý Rafael, nejaký dar. Bolo by však nečestné, keby som ho prijala od Teba teraz, keď som sa už neodvolateľne rozhodla odísť.

Zamilovala som sa, Rafael. A tá láska je silnejšia ako ja. Je silnejšia ako všetky city, ktoré vo mne žijú a ktoré som vždy k Tebe cítila, od nekonečnej vďačnosti po najhlbšiu úctu a obdiv, náklonnosť a oddanosť. Žiaľ, nikdy som Ťa nemilovala, no uvedomila som si to až vtedy, keď som stretla Jána.

Odchádzam ďaleko, buď ku mne milosrdný, nehladaj ma! Prosím Ťa, zmiluj sa nado mnou! Viem, že si veľkodušný a nadľudsky dobrý. Neprosím Ťa, Rafael, o odpustenie. Nezaslúžim si ho a plne si uvedomujem, že máš právo ma nenávidieť a pohrdať mnou.

Nikdy som Ťa nebola hodna. Nikdy som nebola na Tvojej úrovni. Sám o tom vieš až veľmi dobre, a iba preto, že si bol dobrý, si sa vždy usiloval nedať mi to pocítiť. No pre mňa to bolo strašne ponižujúce a zdrvivujúce. Obklopil si ma prepychom a ľuďmi zo svojho sveta. Zасыpával si ma cennými darmi. Ale ja vari nie som stvorená pre takýto život. Mučil ma veľký svet i bohatstvo, Tvoja sláva i moja menejcennosť.

A tak idem vedome do nového života. Možno ma čaká tá najhoršia bieda, ale v každom prípade ťažký boj o každý kúsok chleba. No budem bojovať spolu s človekom, ktorého nesmierne milujem. Ak svojím činom nezabíjam šlachetnosť Tvojho srdca, ak

*toho budeš schopný, prosím Ťa, zabudni na mňa!
Určite za krátky čas nájdeš svoj pokoj, si predsa
taký múdry. Iste stretneš ženu lepšiu ako ja. Želám
Ti z celej duše šťastie, ktoré aj ja získam v plnosti,
len čo sa dozviem, že sa máš dobre.*

*Beriem si Mariolu, lebo bez nej by som nevedela
žiť ani hodinu. Sám to vieš najlepšie. Nemysli si, že
Ťa chcem okradnúť o najväčší poklad, ktorý je na-
ším spoločným vlastníctvom. Po niekoľkých rokoch,
keď sa obaja budeme môcť pokojne pozrieť do minu-
losti, prihlásim sa Ti.*

*Zbohom, Rafael! Nesúd ma pre lahkomyseľnosť
a nerob si nádeje, že azda ešte niečo môže zmeniť
moje rozhodnutie. Neodstúpim od neho, v opačnom
prípade by som volila radšej smrť. Nevedela som Ťa
nikdy klamať a vedz, že som Ti bola vernou až do
konca.*

Zbohom, maj zľutovanie a nehládaj ma.

Beáta

*P.S.: Peniaze a všetky šperky nechávam v pok-
ladnici, kľúč od nej som vložila do pokladničky
v Tvojom písacom stole. Beriem so sebou len veci
našej Marioly.*

Profesor Wilczur spustil ruku s listom a pretrel si oči. V zrkadle oproti zbadal svoju postavu v smiešnom oblečení. Zhodil zo seba kožuch i čiapku.

Tento úder ho zasiahol tak nečakane, že sa mu stále videl čímisi neskutočným, iba akousi hrozbou alebo výstrahou.

Čítal:

... žiaľ, nikdy som Ťa nemilovala...

A ďalej:

... mučil ma veľký svet i bohatstvo, Tvoja sláva...

– Ako je to možné? – zastenal. – Prečo? Prečo?

Márne sa usiloval všetko pochopiť. Uvedomoval si len, že odišla, že ho nechala, že si vzala dieťa, že miluje iného. Nijakú príčinu nevidel, len nahú skutočnosť, krutú, nepravdepodobnú, strašnú.

Na dvor padol včasný jesenný súmrak. Podišiel k oknu a znova čítal Beátin list, už ani nevedel, koľký raz.

Ozvalo sa klopanie na dvere. Vtom mu hlavou preletela nádej: „Ona! Vrátila sa!...“

No v nasledujúcej chvíli pochopil, že je to nemožné.

– Ďalej, – ozval sa zachrípnuto.

Vošiel Žigmund Wilczur, jeho vzdialený príbuzný, predse-
da apelačného súdu. Udržiavali dosť priateľský vzťah a často sa navštevovali. Jeho príchod práve teraz nemohol byť náhodný. Iste ho telefonicky zavolała Michalová.

– Ako sa máš, Rafael? – opýtal sa Žigmund energicky a priateľsky.

– A ty? – podal mu ruku profesor.

– Čože sedíš takto potme?! Dovoľíš? – a nečakajúc na odpoveď, rozsvietil lampu. – Zima je tu, hnusná jeseň. Čo vidím! Drevo v peci! Ej, veru niet nad dobrú pec! Nech nám Branislav zakúri...

Pootvoril dvere a zavolał:

– Branislav! Prosím vás, zakúrite nám v peci!

Sluha vošiel, bokom pozrel na svojho pána, zdvihol z dlážky odhodенý kožuch, podkúril a odišiel. Suché drevo rýchlo vzbĺklo. Profesor stál nehybne pri obluku.

– Nože pod' sem, sadneme si a porozprávame sa, – pritiahol ho k pohovke pri peci. – No tak. Teplo pôsobí priam zázračne. Ty si mladý, ty to ešte nevieš oceniť. Ale moje staré hnáty to poznajú... Ozaj, ako to, že nie si v ústave? Dnes darebáčiš?

– Áno... Tak to všetko zbehlo.

– A ja som ti práve telefonoval, – pokračoval s nadšením, – telefonoval som do ústavu. Chcel som ťa navštíviť, aby si mi poradil. Ľavá noha mi akosi nedá pokoj. Bojím sa, že je to ischias...

Profesor mlčky počúval, ale chápal len jednotlivé slová. Avšak pokojný a veselý Žigmundov hlas predsa zaúčinkoval a myšlienky sa mu začali zoskupovať, spájať v akýsi obraz, už v takmer reálny obraz skutočnosti. Striasol sa, keď bratanec zmenil tému a opýtal sa:

– A kde je Beáta?

Profesorovi sa tvár zmraštila. Namáhavo odpovedal:

– Odcestovala... Áno... Odcestovala... Odcestovala... Za hranice.

– Dnes?

– Dnes.

– To ste sa, tuším, nejako náhle rozhodli, – ledabolo poznamenal Žigmund.

– Áno... Áno. Poslal som ju... Chápeš... Vyskytli sa určité záležitosti a v súvislosti s nimi...

Hovoril tak namáhavo a bolesť sa mu tak zreteľne odrážala v tvári, že Žigmund sa poponáhľal prisvedčiť najteplejším hlasom, na aký sa v tej chvíli zmohol.

– Chápem. Prirodzene. Len... Ved' vieš... na dnes večer ste rozposlali pozvánky. Bolo by treba všetkým zatelefonovať a odvolať... Ak dovolíš, postarám sa o to...

– Buď taký dobrý...

– No tak, je to v poriadku. Dúfam, že Michalová má zoznam pozvaných. Vezmem si ich od nej. A ty by si najlepšie urobil, keby si si lahol a trocha pospal, nie? ... Nebudem ťa dlhšie zdržiavať. No, do videnia...

Podával mu ruku, ale profesor ju ani nezbadal. Žigmund ho preto len potľapkal po pleci, chvíľu ešte postál pri dverách a odišiel.

Keď cvakla kľučka, Wilczur akoby sa bol prebral z polospánku. Uvedomil si, že v ruke stíska Beátin list. Zožmolil ho na guľôčku a hodil do ohňa. Plameň ho hneď zhltoľ, zablysol sa ani červené kľbko a obrátil sa na popol. Po papieri už dávno nebolo ani stopy, aj drevo v peci sa dávno premenilo na kôpku žeravých uhlíkov, keď si profesor pretrel oči a vstal. Pomalým pohybom odtlačil kreslo a poobzeral sa.

– Nemôžem, nemôžem tu vydržať, – zašepkal nečujne a vybehol do predizby.

Branislav sa strhol zo stoličky.

– Pán profesor, odchádzate?... Zvrchník či zimník?

– Hocičo.

– Vonku je chladno. Myslím, že bude lepšie, keď si vezmete zimník, – rozhodol sluha a podal mu kabát.

– Ešte rukavice! – zavolať a rozbehol sa za profesorom na verandu, ale Wilczur ho vari ani nepočul. Bol už na ulici.

Koniec októbra bol toho roku chladný a sychravý. Konáre stromov bičoval silný severák a trhal z nich predčasne zožltnuté